

„Istarska Rječ“

Izdati svakog četvrtka uveče.
Srakog drugog četvrtka donosa
Učerni prilog „Mladi Istarski“. Preplaća za inženjerstvo iznosi
15—lira na godinu, a za
izozemstvo 25—lira. Ured-
stvo i uprava ista: Trst
(Trieste) — Via S. Francesco
d'Assisi 20/1. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Tijednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pokvari!“ — Narodna poslovica.

Jedno barbarsko djelo

Malu je Crna Gora ovih dana plivala u radosti. Posjetili su je kralj i kraljica, i velešlu nije bilo na kraju ni konca. Nije ni čudo, da se pomisli, da se je kralj Aleksander rodio na Cetinju i da mu je majka bila kćerka počajnoga kralja Nikole.

Osim toga bilo je i nešto drugo, što je junaka Crnogorce taklo u srce. Sad čete čuti, što je to bilo:

Crna Gora, kako znate, rodila je mnogo velikog pjesnika: Petrovića Njegoša. O njemu ste već nešto čitali u našoj „Istarskoj Rjeći“, ali trebalo bi pročitati još i nekoliko debelih knjiga, što su ih o njenim napisali umni ljudi. Tko te knjige pročita, moći će te da vidi, kakav je on bio velikan.

Njegoš je napisao više stvari, ali najveća mu je čast i slava, što je napisao knjigu, koja će svojom ljepotom i dubljincem misljati, dok bude i jednog Jugoslavenu na svetu. To je onaj znameniti „Gorski Vjenac“, o kom se u ove dane govorilo mnogo. Sve što je veliki pjesnik Njegoš cijecao, vido i naučio, sve je to unio u to svoje veličanstveno djelo. Divne narodne običaje, slavne narodne junake, njihove svjetle crne, narodne vrline i mane — sve je to opjevalo božanski pjesnik u svom „Gorskem Vjenцу“. A opjevalo je on i na redne muke i jade. On je tada poznavao, jer je živio među narodom, dobro je poznavao i svu njegovu prošlost, koja i opet nije drugo negoli niz patnja i trpljenja. Kad ga je jedanjut neprijetio lord za mofio, da mu pokloni svoju sliku s nekoliko stihova. Njegoš mu je dao sliku, ali stihova mu nije napisao; već mu je rekao: — „Naš Srbi imaju jedna narodna pjesma, koja kaže, da se more pretvoriti u crnile, a nebo u list hartije, naši se jadi ne bi mogli ispisati.“

On je ipak ispisao u svojoj velikoj knjizi, „Gorskom Vjencu“. Razumije se, da je narod takova pjesnika slišao zavoljio, i učinio sve moguće, da mu ispunji i njegovo poslednju želju.

Njegoš je umro mlad, bilo mu je tek 38 godina i na smrť je zazelio, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što je oko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, pa mu je prva misao bila, da iz duše crnogorskih naroda iščupa spomen, na njegova najveća čovjekova, pjesnička i prorotska. Ti slavenski dušmani i neprijatelji nemaju ni pojma o slavenskom duši. Oni misle, da je ta duša komad tijesta, što ga možeš mijesiti, kako je tebe volja. No da se to! Slavenska duša pamti, čvrsto pamti... U njoj se kao u čvrsto zatvorenoj gvozdenoj posudi čuvaju uspomene na prošle dane, ljude i čine. Jednom bilo, te su i Turci, videći kako Srbi neprestano hodočaste na grob svetoga Save, učinili od prilike, što i Austrijanci, iskopali su svečeve kosti, prenijeli ih na drugu jedno mjesto i sazgali ih. A narod? Narod se još i dan da-nasjni slavi.

Slično je postigla i Austrija onim svojim barbarskim činom. Petar Petrović Njegoš je iza tog još dublje u srcu svega jugoslovenskoga naroda, koji nije imao mira, dok nije pjesnikova kosti opt prenio na vrh slavne planine Lovćen i tam u velike svečanosti i uz prisutu kralja i kraljice svečano sahranio.

Austrija je htjela, da u dušama naroda ubije nasemo jednu uspomenu na najvećeg narodnog pjesnika, već je htjela da ovakvim postupanjem pomalo izbrisne i svaki drugi trag koji bi narod podsjećao na njegovo prošlost i budućnost. A to se opet ne da i ljudi je onaj, koji to kuša.

Slavenske su glave tvrde. Što se jedam-pu u njih zabije, ne da se van!

Austrija nije u to vjerovala, ali je došao dan, kad se je o tome uvjerila. Na svoju veliku štetu i sramotu!

Što je zapravo kapitalizam?

Neki misle, da je kapitalizam isto što i potlačene siročinje i robevo, koji nisu imali bogatstvo. Vide ljudi bogata čovjeka i veleslu nije bilo na kraju ni konca. Nije ni čudo, da se pomisli, da se je kralj Aleksander rodio na Cetinju i da mu je majka bila kćerka počajnoga kralja Nikole.

Osim toga bilo je i nešto drugo, što je junaka Crnogorce taklo u srce. Sad čete

čuti, što je to bilo:

Crna Gora, kako znate, rodila je mnogo velikog pjesnika. Ona je dala i jednog velikog pjesnika: Petrovića Njegoša. O njemu ste već nešto čitali u našoj „Istarskoj Rjeći“, ali trebalo bi pročitati još i nekoliko debelih knjiga, što su ih o njenim napisali umni ljudi. Tko te knjige pročita, moći će te da vidi, kakav je on bio velikan.

Njegoš je napisao više stvari, ali najveća mu je čast i slava, što je napisao knjigu, koja će svojom ljepotom i dubljincem misljati, dok bude i jednog Jugoslavenu na svetu.

To je onaj znameniti „Gorski Vjenac“, o kom se u ove dane govorilo mnogo. Sve što je veliki pjesnik Njegoš cijecao, vido i naučio, sve je to unio u to svoje veličanstveno djelo. Divne narodne običaje, slavne narodne junake, njihove

svjetle crne, narodne vrline i mane — sve je to opjevalo božanski pjesnik u svom „Gorskem Vjenцу“. A opjevalo je on i na redne muke i jade. On je tada poznavao, jer je živio među narodom, dobro je poznavao i svu njegovu prošlost, koja i opet nije drugo negoli niz patnja i trpljenja. Kad ga je jedanjut neprijetio lord za mofio, da mu pokloni svoju sliku s nekoliko stihova. Njegoš mu je dao sliku, ali stihova mu nije napisao; već mu je rekao: — „Naš Srbi imaju jedna narodna pjesma, koja kaže, da se more pretvoriti u crnile, a nebo u list hartije, naši se jadi ne bi mogli ispisati.“

On je ipak ispisao u svojoj velikoj knjizi, „Gorskom Vjencu“. Razumije se, da je narod takova pjesnika slišao zavoljio, i učinio sve moguće, da mu ispunji i njegovo poslednju želju.

Njegoš je umro mlad, bilo mu je tek 38 godina i na smrť je zazelio, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što je oko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, pa mu je prva misao bila, da iz duše crnogorskih naroda iščupa spomen, na njegova najveća čovjekova, pjesnička i prorotska. Ti slavenski dušmani i neprijatelji nemaju ni pojma o slavenskom duši. Oni misle, da je ta duša komad tijesta, što ga možeš mijesiti, kako je tebe volja. No da se to! Slavenska duša pamti, čvrsto pamti... U njoj se kao u čvrsto zatvorenoj gvozdenoj posudi čuvaju uspomene na prošle dane, ljude i čine. Jednom bilo, te su i Turci, videći kako Srbi neprestano hodočaste na grob svetoga Save, učinili od prilike, što i Austrijanci, iskopali su svečeve kosti, prenijeli ih na drugu jedno mjesto i sazgali ih. A narod? Narod se još i dan da-nasjni slavi.

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, pa mu je prva misao bila, da iz duše crnogorskih naroda iščupa spomen, na njegova najveća čovjekova, pjesnička i prorotska. Ti slavenski dušmani i neprijatelji nemaju ni pojma o slavenskom duši. Oni misle, da je ta duša komad tijesta, što ga možeš mijesiti, kako je tebe volja. No da se to! Slavenska duša pamti, čvrsto pamti... U njoj se kao u čvrsto zatvorenoj gvozdenoj posudi čuvaju uspomene na prošle dane, ljude i čine. Jednom bilo, te su i Turci, videći kako Srbi neprestano hodočaste na grob svetoga Save, učinili od prilike, što i Austrijanci, iskopali su svečeve kosti, prenijeli ih na drugu jedno mjesto i sazgali ih. A narod? Narod se još i dan da-nasjni slavi.

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što je oko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što je oko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što je oko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što je oko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Bahati je Nijemac držao, da će tu do vjeka ostati, da ga zakođuju na vrh Lovćenca, gore, što jeoko 400 metara viša od naše Učke. Na vrhu te planine sazidali su kapelicu i u nju smjestili pjesnikove kosti, da ondje počivaju do vikope.

Buknuo veliki rat. Do četiri mjeseca bit će deset godina, što je austrijska vojska okupirala Crnu Goru. Zauzela i Lovćen, i prvo joj je djelo bilo, da poruši onu kapelicu na brijezu, da pokupi pjesnikove kosti, da ih strpa u nekakav prosti, drveni ljes, pa da ih prenesu na Cetinju i tu zakaopu.

Odvratno, barbarsko djelo!

Oglasni stope 4 lira

za svaki certifikat visina 2 lira</div

teći, da ni moji mili, rodjeni Ilijumanci nisu baš tako strašno mudri, da ne bi katkada i oni trebali malo poučiti.

Na primjer, u cijelom svijetu bivala vlasti vredan običaj, da kad se čovjek dobro okinjaju ili opije, da ide spavati. Na Rijeci pak, kad se neko pošteno nakreće, ne ide spavati nego se nasloni na prozor, da ulovi male zraka. No događa se, da mjesto da on ulovi zraka, ulovi zrak njega i povucete ga dolje na dvorište, kako se ono dogodilo prije nekoliko dana onome izložio, što se u takovom zamgljenom stanju naslonio na prozor i strogavio se na pločnik. Pao je s trećega kata na stradalo.

Težak je život na Rijeci. Ako piše mlijeko, joli ako piše vino, — katalo!

Rokac.

IZ SMOLJANSTINE.

Loša berba. - Otvorenoj škole. - Kradja.

U cijeloj se naše mili Istra tuže, da će ove godine biti vrlo male grožđja. No nekoja naša sela ostala su ipak poštedjene od nekojih nepogodnosti vremena, pa će kod nas biti i ove godine pravočiće vina. Osobito se smo Smoljanjani može se skoro reći, da će imati koliko i lani, no točnije o tome javiti čemo kasnije, kad bude zec na ražnju, kako se ono u našu rodu kaže.

Prije možda nego ovo budu čitali naši ljudi, otvoriti će se nova školska godina. Mi znamo dobro što je naša dužnost pa čemo svi tražiti, da se naš jožik poučava barem u nadodatnim satovima. Svaki neka učeni ono što mi u zakon dozvoljava.

Inače moramo još spomenuti jednu vrlo žalosnu i sramotnu žinjenicu. Eto, već se u kratko vrijeme dogodilo više krunnih slučaja, kada je naša kradje volova i ovaca i to se onda tako pronašlo — ako su htjeli dobiti natrag svoje blago — platiće velike svote novaca onim istim loptovima, što su im pokrali. To znaci da su svoju vlasništvu marvu morali odskupiti iz straha pred većom i težom nesrećom. Sramno je to i upravo nečuvano.

IZ ŽMINJSTINE.

Nesreće.

Naše ovuda zemlje su ravne, lijepe i plodne, koje obradjuju dobrat i vrijedan naseljak. Ljudi su dake i zemlje naše bez prigovora, samo da ne bi nas davile razne elementarne nesreće. Po nekim je krajnjem u ove godine našakodila ovuda tuča i peonospora na lozama. Ovo su naša tri najveća neprijatelja. Četvrti neprijatelj bila bi naša mala nesloga, kojoj prouzrokuje ovuda nešto oholost, nešto zavidnost, nešto nepametna sebičnost. Ovo troje grijeha i mora naših radnja malom miznjom i neslogom u našim ovuda krajnjem. Samo 10 ljudi kadro je sve pomutiti i smutiti, a ova radi osobnog interesa, radi svoje vlastite koristi. Dobro, dozvoljeno je voditi skrb u sebi i o svojoj obitelji, ali ova naša skrb za se, ne smije skidati ni ubijati susjede, a najmanje nam je dozvoljeno skidati prijateljima i ljudima našeg roda i jezika. Doba je, da se jednom opametimo. Ljubav neka zavlada medju nama, a ne mržnja!

IZ PAZINSTINE.

Prigodom otvorenja pučkih škola.

Eto nas u oči otvorenja nove školske godine. Svake godine silom odlaze od nas dragi naši učitelji, svaki ih godine biva sve manje, pa se bojimo da nam u ovog puta ne okrenje ionako maleni i na minimum svedeni broj učitelja. Kako rekosmo, tu je već početači škole pa treba da u svim selima i u svim školama zatražimo, da nam se naša djece barem u nadodatnim satovima uče naši materinski jezik. Iz svih ureda bio nasilno izbačen, a kako se čuje u zadnje vrijeme počinje počelo zbacivati i po nekim okolnicima crkvama. Stoga moramo svi kao jedan učiniti svoju dužnost i zahajiti onu mrvu kroz ljeba, što nam je zakon dozvoljava, — inače su kod nas ekonomске prilike vrlo loše. Ljetina slaba, a herba koja je na domaku upravo je mizerna. Grožđje je uslijed češće kiše, tuča i bolesti akoro sasvim uništeno. Zima je na vratima, a nama se spremaju crni, teški i kukavni zimski dani.

IZ KASTELIRA.

Naši crkvi i svećenik.

Nedavno je izšao u „Istarskoj Rijeći“ jedan dopis iz našeg seha. Taj dopis je bio posve na mjestu, i mi smo se slagali s njime. Izuzetak čini samo onaj pasus, koji veli: „Posljedica toga bila je, da je sada na jedampot počeo, propovijedati i moliti u našem jeziku.“ Ta tvrdnja ne odgovara istini. Nitko ne može ustvrditi, da je naši vrli g. pop — hvala mu i čest budil — pisnou u crkvi u našem jeziku. Jedino kada dolazi pobit dohodak govor, kako mi želim, hrvatski, i ta sama zato, da nam lakoči otinje naš prirod, što smo si troudom i mukom pribavili. Stalan sam, da su je dopisniku onog dopisa nehotički potkrala pogreska. Još bi bilo potrebno, da se još i ovo spomenuto:

U adventska doba pjevalo se je uvijek u našoj crkvi onu našu obilježujuću pjesmu: „Pozlani bi anđel Gabrijel“. Da se ta pjesma pjeva u našoj crkvi bili bismo svi zadovoljni; i Jugoslaveni i Italijani. A Don Zelco nije dozvoljavao. Zašto? Samo zato, jer je naša mili draga starina. Posimisite samo, da su u italijanskom gradicu Taru još uvijek pjeva na lipa pjesma, a kod nas ne!

Kad svećenik napovjeda godišnjicu naših pokojnika, onda moli samo latinski „Oče naš, Zravu Mariju“ i „Pokoj vječni“. To bi se moral moliti hrvatski, a mjesto toga džidi naši glave u stop.

Najviše su čudimo i ogorčujemo kada pred oltarom tumači sv. Evangelije u jeziku, kojega naši svi starci ne razumiju. Pitamo mi don Zeleca: Komu italijanski govor, crkvenim stilom, klupama ili onoj dvojici, koji skoro nikada ne dolaze u crkvu?

Dužni smo mu pak da mu se zahvalimo, jer se zauzeo za popravak naše crkve. S druge strane nate opet ogorči, što se nije setio, da popravi kameni križ Sv. Poslanstva pred crkvom, koji je bio razbijen radi toga, što je imao hrvatski natpis.

Zelimo, da crkvena vlast poduzme zgodne korake, eda zadovolji svoje vjernike, Fr.: Naši se va Pitsburge jade.

Jur.: Jade i se oni na Cikage.

Fr.: Smo njima se mogli malo pokazati Bože moj, ter znač, da bi nas radi videli.

Jur.: Poslušaj te manje. Bolje je ovako. Mi gremo okole, da čuvidimo i čujemo, a ne da nas nose i slave. Va teh prilikah se čovek našlaguje važge, pak hubne, ča bi se moglo kasnije li zna kako tumačiti i za ta bi se moglo imeti i kumedijski. Luce mi piše, da su već bili tri puti puli nje i da su ih pifali: Koša fa in Amerika kvel porko de Jurina? Propaganda?

Fr.: Vrag veli propagandu i kliju je jedan put zmisli. Kada su mi ono prej nekoletliko let prišli pa kruči i rekli, da delam propagandu, neka me vrag zame, ako nema misel, da me je ki tužil, da delam kumtrabandu. Zato i je bolje, kako ti govoris, da se nijednemu ne javljamo, ako ne, da se baš na koga trefimo.

Jur.: Najzadje koliki su principi i kralji prihajali u Opatinu pod krvivenim imenom, zatim isti, da imaju intrigu?

Fr.: I svejedno smo videći, da smo žeeli vider. Nikada neću pozabiti, kako mi je ono bilo, kada sam presuprljiv na našu hrvatsku crevak. Koliko ljudi! I Bog zna otukla su! A vidi se, da su svili naši, i da se svili moći Bogu na našem zajjike. A ono pivanje!

Jur.: Ja — ja! Siromah Istram mora poč tja u Ameriku, ačko će da na crekve čuje svoju lepu hrvatsku besedu. Ma ča čemo! Nato Bog svevi, pak vidi i to! A ča ti se pak čini od školi. Va Amerike hrvatska škola! Ča ni to čudo!

Fr.: Kada sam video onu decicu i čul, kako oni lepo hrvatski čitaju i odgovaraju, manje je bilo, kako da će mi se sreće stope. Ja sam se samo zlamerenjeval i čudil. Ma poveć malo ti-mane, imaju ovde va Amerike ministra za školi?

Jur.: To se zna, da imaju, i kakovega!

Fr.: Pak ča bi reč, da ta ministar ni još zabilježio hrvatske škole ovuda?

Jur.: On ih ni zabranili i ne ča ih zabraniti zato, zač on je Amerikan, a to će rečevi pametan i razuman. Ki zna, ča Bog i narav zapovedaju. A Bog i narav

zapovedaju ovo: Postuži svaciog matičnog zraka, ako češ da i tebe drugi posluju. Amerikan to zna i vrši, i zato ga sv i postoji. Evala mu!

Fr.: A kolikem dava kruh. On zna živet, ma pusti i drugemu, da i on žive, a to je nesamo lepo nego i hvaljivo. Najhuj je Španjol. On bi samo muzal, a niš dal.

Jur.: Zato ga nijedan ni ne tripi. Kamogod dođe, svi mu govore: Kako ti drugem, tako i drugi tebe.

Fr.: A naši su posvuda jako štimani.

Jur.: To se zna, da su, a bili bi još više,

Franina i Jurina

(Va železnice od Pittsburgha put San Frančiska).

Fr.: Naši se va Pittsburgh jade.

Jur.: Jade i se oni na Cikage.

Fr.: Smo njima se mogli malo pokazati Bože moj, ter znač, da bi nas radi videli.

Jur.: Poslušaj te manje. Bolje je ovako. Mi gremo okole, da čuvidimo i čujemo, a ne da nas nose i slave. Va teh prilikah se čovek našlaguje važge, pak hubne, ča bi se moglo kasnije li zna kako tumačiti i za ta bi se moglo imeti i kumedijski. Luce mi piše, da su već bili tri puti puli nje i da su ih pifali: Koša fa in Amerika kvel porko de Jurina? Propaganda?

Fr.: Vrag veli propagandu i kliju je jedan put zmisli. Kada su mi ono prej nekoletliko let prišli pa kruči i rekli, da delam propagandu, neka me vrag zame, ako nema misel, da me je ki tužil, da delam kumtrabandu. Zato i je bolje, kako ti govoris, da se nijednemu ne javljamo, ako ne, da se baš na koga trefimo.

Jur.: Najzadje koliki su principi i kralji prihajali u Opatinu pod krvivenim imenom, zatim isti, da imaju intrigu?

Fr.: I svejedno smo videći, da smo žeeli vider. Nikada neću pozabiti, kako mi je ono bilo, kada sam presuprljiv na našu hrvatsku crevak. Koliko ljudi! I Bog zna otukla su! A vidi se, da su svili naši, i da se svili moći Bogu na našem zajjike. A ono pivanje!

Jur.: Ja — ja! Siromah Istram mora poč tja u Ameriku, ačko će da na crekve čuje svoju lepu hrvatsku besedu. Ma ča čemo! Nato Bog svevi, pak vidi i to! A ča ti se pak čini od školi. Va Amerike hrvatska škola! Ča ni to čudo!

Fr.: Kada sam video onu decicu i čul, kako oni lepo hrvatski čitaju i odgovaraju, manje je bilo, kako da će mi se sreće stope. Ja sam se samo zlamerenjeval i čudil. Ma poveć malo ti-mane, imaju ovde va Amerike ministra za školi?

Jur.: To se zna, da imaju, i kakovega!

Fr.: Pak ča bi reč, da ta ministar ni još zabilježio hrvatske škole ovuda?

Jur.: On ih ni zabranili i ne ča ih zabraniti zato, zač on je Amerikan, a to će rečevi pametan i razuman. Ki zna, ča Bog i narav zapovedaju ovo: Postuži svaciog matičnog zraka, ako češ da i tebe drugi posluju. Amerikan to zna i vrši, i zato ga

Fr.: A kolikem dava kruh. On zna živet, ma pusti i drugemu, da i on žive, a to je nesamo lepo nego i hvaljivo. Najhuj je Španjol. On bi samo muzal, a niš dal.

Jur.: Zato ga nijedan ni ne tripi. Kamogod dođe, svi mu govore: Kako ti drugem, tako i drugi tebe.

Fr.: A naši su posvuda jako štimani.

Jur.: To se zna, da su, a bili bi još više,

kada bi malo jače držali vajer glavu.

Fr.: Ma ter ju drže.

Jur.: Drže ju sprelente i oni ki su najmanji

vredni, a oni pak su ki vaistinu zavrdili, da ju godre drže, prigibaju ju, kaj i fratri, ki hojevaju okole proši vam Božje. A to ne bi smelo bit. Pogled okole po svete! Kadegod vidiš, da se ča velegrado napravilo, tu su pomogli i na ljudi. Prez naše se ni niti storilo. Pit oceani i sva mora od svega sveta, pa ćeš vidjeti, koliki su se naši proslavili i burah i olujah. Pogledi na ovu Ameriku, onu doljinu i ovu gornju — svagde će nač poč da naših ruk. Tu fabrikant, tamo trgovac, onde Mihanic, gospoda floti, pak Pupin, pak Tesla, sve sam ljudi naše krv, da koh keci svet govor — i sve tako. A naš čovek? On ti još va veli misli, da je najmanji crv na svetu nevoja i mizerija, pak ako mu ki zasev jednu pljušku, on će mu valje pokazati drugi obraz i reč će mu, neka mu d drugu. A Talijan, bvala i čast mu bud on gleda vakev vajer. A i Španjol! ak ubije kade jednu muhu, mu se ispris spruži jednu nogu napred, glavu nazad piva na svojem zajjike: Karabam! Stamatina go macados unas mocooskas!

Fr.: A ja sam sada amacados unas pulizas Jurino, koliko nam je još do San Frančiska?

Jur.: Dva dñi, ako dobro jadrimo.

Fr.: Da bimo malo zaspali?

Jur.: A zaspimo.

Jur.: Gut naš!

Jur.: Obrati!

IZ LOVRANA.

I opet se javia.

Prije nekoliko dana usidrili se pred Lovranom ratna ladja „Roma“. Neka lica, koja se pozdrave komandanta broda, otisla su se na pozdrave komandanta broda, što je sasvim u redu. U redu nije bila samo jedna redenica što je onom zgodom izlazno na Pegu. On je naime kazakov komandantu, da je Austria hrvatskih vojnika, da ona bira jedno more — hrvatsko.

Jeste li ga čuli? I vele, da je to prije bio nekakav učitelj. Kakav učitelj, bolan ne bio, kad ne zna ni ono, što već davno vrapičnac! A što značu vrapič? Značu, da je Austria strjave imala jedan plan, po kojem je htjela da se proširi na istoku i na jug. To su bila ona poznata dva nema: „Dranga“, jedan „nach Süden“, a drugi „nach Osten“. U tu svrhu trošila je ona silne milijune na Istri i na Peljušu. Na austrijskim ratnim brodovima komanda je bila njemačka, a ostali trgovaci brodovi, što ih je bečka vlada subvencionirala, nosili su većinom njemačku imenu: „Wier“, „Gautsch“, „Vorwärts“ itd. Naseljivala je Njemačka u Istru, Puli, u Opatinu. Dizala je na njima njemačke škole, u kojima su se odgajala čak i Peganova dječica, premda je na Rijeci bilo doista dobrih italijanskih zavoda. Mjesto užore, koje naš narod od pamtičke voze starim narodnim imenima, Austrija je zvala onako, kako ih nazivaju Italijani: Flaniono mjesto Flomin, Albonsko mjesto Labin, Abbazinsko mjesto Opatica, Fiume mjesto Rijeka, Veglia mjesto Barbat, Buccari mjesto Bakar, Portor mjesto Kraljevica itd. Zar je tím je Austria hrvatska da od ovoga zavrije napravi jedno hrvatsko more?

Naprotiv, Austria je pustila, da na Rijeku dodiju Madžari, koji su sa sveje strane činili sve moguće, da ovo more postane madžarsko-poznati Tengerpart. A mi znamo, da su im prete najveće pomagali oni, koji se danas na Rijeci ripaju svoju italijanstvom. A znamo, da bi Madžari, kad bi rat bio svršio srećno po njih, bili zadobili sav vajraj k do Rapsa. Ja da bi onda bio uistini pravi madžarski Tengerpart, to će reći — madžarsko more.

To sve znači i euci, kao što znadi i to, da se između Beča i Pesta bila razvila silna utakmica. Bee je htio, da se svojim Tristem utute madžarsku Rijeku, a s njome i madžarsku morsku politiku, dok je Pešta radila slično.

To da unisti austrijsku politiku na moru, da unisti austrijsku politiku na moru.

Sjeste, „Istarsku Riječ“!

— I svete mošti Vladike Rade

Grob nanovo prima na timer — visin...

... Krste nad grobom plani i sini,

Zopravidi s vrha sinje nam more,

Gđje jadranski vali snažno zamore,

Gđje zastave trepte slavne i nove,

A nase ladje slobodne plove.

Zasini, Krste, svjetlu proglasli:

— Minuše tečki i očajni časi

Ordo sad gnijezdo već posvuda vije,

Jer slobodno sunce i ravnicom sije,

svim sjajna crkva sv. Solije. Bio je to krasan

Božji na tri broda iz desetog stoljeća

sa lijepim žrtvenicima iz miramora; žitvenik

Majke Božje od Ružarja u Kanfanaru prenesešen je iz sv. Solije, tako prokedicu i drugo.

Danas je, kako rekosmo, Dvagrada pusta

ruševina, jedino gradski zdenac ima još i sada vode, kojom se kalkada u velikoj nudiši

služe osobito pastiri. Zdenac nalazi se na

trgu, koji je prema gradicu prilično velik,

inace su ulice kratke i tjesne, jer je valjalo

gledati da se smješti na malenu prostoru čim više ljudi.

Društveni život u gradu bio je više manje

naklik život, što ga provadaju ljudi u male-

nim gradicima. Gradjani se bavljaju raznim

zanimanjima, trgovinom i ratarsvom. Izobra-

ženi u pravom smislu riječi bili su dakako

samo svećenici, kojih je bilo u tom našem

gradicu više, ta već iz naših vremena

bili su pri crkvi sv. Sofije četiri kanonika ili

prebendaru, koji izabiraju između sebe

gradskog župnika; dapaće taj kapitol trajao je daleko i u Kanfanaru sve do godine 1849.

Zanimljivo je, a možda donedavno i čudo, da

ili gotovo u neposrednoj blizini Dvagrada

četiri benediktinska samostana i to vreme

starvi. Prvi je bio samostan sv. Petronija iz

medju Dvagrada i Kanfanaru; dans se tu

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

dvograda vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Dvagrada vrlo živahnih, dok je prosti narod

naša samostana i klasnika iz

Vjenčanje princeznje Mafalde.

Kako smo zadnji put javili, prošlog četvrtka vjenčala se princeznja Mafalda, kćerka Nj. V. italijanskog kralja Viktora Emanuela, sa princem Hesenskim. Kumanovali su italijanski prejestolonasljednik i rumunjski princ Karlo. Svečanom obredu prisustvovalo je oko 200 visokih ličnosti, među kojima i Nj. Veličanstvu kralj i kraljica te ostala rodbina vladarske kuće. Od inozemskih kraljevskih kuća prisustvovali su grčki kralj, rumunjski princ, češki princ, grčki princ, nadvojvoda Franjo Josip i dr. Civilno je vjenčanje obavio predsjednik senata Tittoni, a crkveno jedan biskup.

***

Hesenski knez, s kojim se je vjenčala princeza Mafalda, nije katolik. Knez je protestant i njegova je želja bila, da ostane i unaprijed protestant.

I tako se dododilo; da iako su se visoki mladenci vjenčali u katoličkoj crkvi, princeza je ostala katolikinja i princ, mladoženja, protestant.

Unatoč tome papa je imao moladencima poklonio prekrasan dar, 5 kg suhog zlata, čime je pokazao, da brat je mao, koje vjere bio.

NARODNI KOLEDAR «JURINA I FRANINA» ZA GODINU 1926.

Izšao je naš koledar «Jurina i Franina» za godinu 1926. Koledar ima 240 stranica, 28 stranica više od prošlogodišnjeg. Sadržaje vrlo zanimljive priče o gospodarske članke, pjesme i drugo zabavno štivo. Naručito mortamo da istaknemo Čovovićeva priče «Kokoš» i «Juda», a zatim nešto o svježadama i svemiru. «Rokac ide na hiradilje», te gođadarske rasprave o Šjetri i Žetvi, o duhanu itd. Snabđiven je sa mnogim lijepim slikama, među kojima zauzimaju prvo mjesto slike o narodnim nošnjama i reprodukcije Međiroščevog djela. Ova knjiga mora da zadje u svaku istarsku kuću, jer služi ne samo za zabavu nego i za pouku. Cijena iznosi 2.50 Lit (više poštiranja) te se salje samo uz pouzeće ili uz unaprijed poslani novac. Može se naručiti izravno kod uprave «Istarske Riječi», a može se i dobiti u raznim knjižarama, gde se je prodavao i lanjske godine.

Smrt jednog Istrana u Americi i njegova baština.

Newyorski «Hrvatski list» u svom broju od 15. septembra 1925. objavljuje ovaj dopis:

«Ovih dana sahranili smo ovđje [u Fort Bragg, Cal.] smrtnje ostanke jednoga mladoga čovjeka, od nekih 35 godina. Ubilo ga u Campu.

Pokojnik se je zvao J. Jardas [Jurdas ili Jurđana?]. Op. ured. «Istarske Riječi», a ţivje je bio diktator našeg područja, a da uzmognem pomoći njegovoj jednoj majci i sestraru. - M. Vučetić, P. O. Box 257, Fort Bragg, Cal.»

Kako živi naši radnici u Franceskoj?

Piše nam prijatelj iz Distroff-Moselle:

Ovdje imade više Istrana, koji se nalazimo daleko od svoje rođene istarske grude — u Franceskoj. Mučimo se dan i noć, da nešto zasluzimo. Nas rad nije lagan, a ni zasluzi nisu veliki. Skupoća je još veća nego u Istri. Dosta para nam odnese i kisa. Danas nam je maline svima žao, što smo uopće došli ovamo. Bolje bi bilo, da smo ostali kod kuće. Inače Francuzi nisu Jugoslovene uvelike cijene i rado primaju u službu.

Svega po malo**Crna smrt.**

Prirodoslovci tvrde, da je kuga poznata već dvije hiljade godina, ali da nije nikada tako bjesnila kao u srednjem vijeku za križarski vojni i drugih ratova.

Kuga se je pojavila u VI. vijeku za rimskoga cara Justiniana i harala puno 52 godine. U Carigradu umrlo je kroz tri mjeseca svakoga dana 5000, a poslijе više godine 10.000 ljudi. Za prve križarske vojne nastradalo je u dva mjeseca 200.000 ljudi. Osobito žestoka bila je godine 1200., kad je u Egiptu nastradalo do milijun ljudi, a u samom Kairu 110.000. Ništa neplatio je na tisuće lješeva. Strah i trepet među ljudima pojavio se godine 1347. poznat pod imenom «crna smrт». Došla je iz sjeveroistočne Azije i za malo se razširila cijelom Evropom. Crna smrt harala je tako pogubno, da nijedan put nije mrtvace kopovali; nije se slijelo; ni radilo; domaće su životinje podigli; muž je bježao od žene, dieca od roditelja. Bjesnila je pedeset godina. U južno-evropskim zemljama umrla je jedna četvrtina, u Spasjolskoj dešata jedna trećina stanovništva.

Kuga ima svoja osobita ogrožja, od kuda se širi dalje. Stara su azijska ogrožja: Mesopotamija, Asir i Arabija; u Kini potkraj Jiuma u Tibet, u Kisali medju Kagera — Ni-lom i Viktorij jezerima.

Godine 1929. konata svijeta?

Barun Muccio Teixeira izjavio je brazilijskom listu «O Globo», da će konata svijeta stalno nastupiti u februaru godine 1929. Međutim našao se neki profesor, g. Maximus Neymayer, koji priznaje također žalosnu sudbinu svijeta, ali ne godine 1929. On ima za sada mnogo različitije mišljenje, tvrdiće, da će sa godinom 1927. nastupiti zlatni vječni život, svi ljudi će budu sretni. Biti će ozivorene sve ljudske želje i ljudi će se sami stidjeti onoga što su učinili u svoju prošlosti. Međutim je protiv tih izjava ustao izvezdanoznamen Gámon, koji se hvali, da može matematičkom točnošću ustvrditi sve što će se desiti na zemaljskoj kugli do godine 1971. U 1926. godini da će biti velika skupina, jedan će državni ili predsednik republike biti smiješnjak, i doživjeti cenu veliku žensku revoluciju. 1927. godine bit će gore, jer ćemo doživjeti vojničku revoluciju po cijelom svijetu, a 1928. godine bukun će opet veliki rat. Od 1930. do 1940. stvari neće biti najbolje. Bit će god ratova, epidemija bolesti i bubrežne. G. 1930. jedna će caristička revolucija oboriti današnji boljevičizam i kruču će Romanov opet doći na prijestolje. Sovjeti će međutim pobjediti u Austriji i Njemačkoj, dok će Francuska opet postati monarhija.

Od pastira do vlastara.

Petar II. Petrović Njegoš kaže pastir posao je ovce po Lovćen. Njegov stic, knez crnogorski, koji je zbog svojih dobrih djela proglašen svetcem, likovao ga je i odredio ga za svog nasljednika. I poslije stricte smrtilj poslane knezem crnogorskim. Propovedao je evropske države, mnogo je video i mnogo je naučio. Njih uhlatio na četvrtdeset, a vec je sa suha bolest otela Crnoj Gori i Jugoslaviju.

Petar II. Petrović Njegoš bio je neobično velikog uzrasta, muške ljepeze i uvijek je nosio crnogorski odijel.

Bio je junek i pjesnik. Uredio je svoju malu Crnu Goru, otvorio škole i kupio štampariju. Ratujuci s Turcima proširo je granice.

Kao pjesnik Petar Petrović Njegoš nosi baki pred svima jugoslovenskim pjesnicima. — Njegov «Gorski Vrijes» prikaz je crnogorske duše u junaštva. Crnogorac. U svojim pjesmama, Širo je bratstvo i njegova velika duša čezula je za slobodom. Čitavog jugoslovenskog juga. On ne piše: Ko se kako kriši, no čija mu krvica grije dušu, čije ga je mlijeko zadolio.

Spomenik miru u Ženevi.

Prošli je tjedan prispio poznati američki odvjetnik Edward L. Carter iz Washingtona i Ženevu, da poradi oko toga, kako bi se u Ženevi podigao jedan veliki spomenik miru.

Vlasti, koji su bile zaraćene, imale bi svaku skupku po kojoj povuku svotu za taj spomenik. Spomenik imade se podignuti na to podesnovan mjestu, jer mu je visina predviđena na tri metara. Imade biti posvećen onom desetku milijuna ljudi, koji su poginuli u svjetskoj vojni, — kao i osamdeset milijuna srpsjeg.

Svaki narod imat će na spomeniku svoje mjesto, na kojem se imadu zabilježiti njegovi gubici. Najveće mjesto dobit će Rusija, onda Jemacka i Franceska, a onda ostale zemlje. Radnje oko podignuva voditi će Lige Naroda.

Bik za 110 hiljada dolara.

Američki list «Jugozapadni stočar», koji izlazi u Kaliforniji, donosi na svojoj prvoj stranici sliku jednoga bikova, koji je prodan za 110 hiljada dolara (oko 3 milijuna lira).

Taj bik je rase holštajnske. Potiče od matere, koja je vrlo dobra muzara. Njegova mati daje godišnje 1303 funte masla (590 kg)! Otac njegov opet potiče od matere, koja je bila vrlo dobra kralja muzara, jer je davala godišnje masla 1331 funtu (604 kg).

Ovaj bik otelio se 20. oktobra 1920. na imanju nekakva Morisa i druga u Kaliforniji, a kupio ga je od njega August Rugel, Amerikanac, koji se rodio u Švicarskoj, svršio sve učilište i postao poloprivredni stručnjak i

Demonstracija zbog žena, koje su bile izbačene iz crkve.

Pred rimskom bazilikom, u kojoj služi većinski kardinal Vanutelli, došlo je jedne nedjelje do ogromnih demonstracija, tako da je moralia interverzanti i policija. Kardinal je već davnno prema odredbi pap. pojavio na crkvenim vratima, da se pristup u crkvu zabranjuje ženama u kratkim haljinama, ali je u posljednje vrijeme postavio pred crkvu nekojliko sluga, koji nisu puštali u crkvu nijednu ženu sa loša dana gomila ljudi, koji su se spremali da juršuju na crkvu. Kad je držanje mase postalo opasno, dozvana je policija, koja je demonstrante rasjeraila.

Miljan nezapođeni radnik.

Položaj se u nemačkoj industriji pogoršava iz dana u dan. Gradjevinska industrija otaknula je radnicima za 29. avgusta, tako da se broj nezapođenih povećava po nekoliko stotina hiljada. Broj nezapođenih radnika svrsetkom mjeseca augusta popeo se na 1. milijun. Najezi je položaj trgovčkih namještajnika i bankarskih činovnika. Na 100 praznih mjestima u trgovini javila se 801 nezapođeni muškarac i 360 žena. Na 100 ispraznjenih mjestima za privatne činovnike dolazi 540 natjecatelja, muškaraca i 185 žena. Na 100 praznih mjestima za ložače i strojare dolazi 449 molba.

Ekspressni vlak iskočio iz tračnice.

Kod Filasca u blizini Cratove u Rumunjskoj iskočio je vlak „Simplon-Express“ iz tračnice. Bilo je više ranjenih, a nijedan slučaj smrti.

Mačka s djecom čudom spašena ispod ruševina. Oluje, koju su harale proših dana u Val di Cigogna u blizini Genove, strušile su u selu Lumazzo krov i veći dio zidova kuće, u kojoj je držao gostionu Serafino Ferrara. U jednoj sobi u prvom spratu ležala je u času katastrofe u posteli od parode Ferrarova žena sa novorođenim djetetom i sa malom kćerkicom. Sva troje ostalo je pravim čudom neozlijedjeno. Gredne krov sprjećile su, da se crnjepovi sruše na postelu i tako su svi ostali netaknuti.

Igorjeva ţejina u automobilu.

Pred 15 dana izvršen je u New Yorku strašan zločin, o kojem je još nemački detaljniji vijesti. U jednom automobilu nadjen je zapola karbonizovan neki čovjek vezan u ruke na ledjima i izmakačen lica. Mora da su ga u automobil bacili neki zločinci i poli petroleom. Prije nego su upalili automobil, koji su zatvorili zvratili, oni su preduzeli sve mjeru da automobil ne bi mogao krenuti. Tako su ostavili kuću našred ulice, a kad je premjescena vatru dozvani su vatrogasci, koji su pogasili vatru i otkrili u kolima izmakačenu lještinu nepoznatu.

Jezovita tragedija na zvoniku.

Rimske novinejavljaju, da će se na zvoniku crkve sela Cariano blizu Brescie odigrala jezovita tragedija. Jedan uran pošao je sa svojim sinom na crkveni toranj da popravi satove. Nesretnim slučajem palo je dječko upaljenje svijeća, kojom je svijetlio ocu kod rada, u posudu s benzom, propremjenjen za čišćenje mehanizma. U tili će plamen zahvatiti i oca i sina i obuću sa poput gorućih bakalja s toranjem. Njihova su tripli sastav izgorjela.

DAROVI.

Prigodom vjenčanja J. Černeha i K. Markovića u Buzetu sakupili su nekih naših mladića i djevojke 60 lira za prosvjetne ustanove i to 20 lira za «Prosvjetu» odjek za Istru, — 20 lira za «Hrvatsku Čitaonicu» u Buzetu i 20 lira za «Zensko društvo» u Sv. Ivanu kraj Buzeta. — Darovali su po 20 lira: Franjo Klarić, po 8 lira: Ivan Klarić, po 5 lira: Izidor Klarić i Dragutin Klarić; po 3 lira: Vjekoslav Klarić, Milka Klarić i Zorka Klarić; po 2 lira: Fabijančić Marija i Marijan Jakov; po 1 liru: Marica Klarić, Antica Klarić, Antica Klarić, Ivan Klarić, Ljubica Klarić, Marijan Josip, Draščić Marija i Vivoda Marija. Darovatelji i darovateljice tim darovima hoće da pokažu dobar primjer onima, koji se bave. — Neki ih Bog pozivati.

Najčešći prijatelji iz Poljana dajuće za sva fond «Istarske Riječi» lira 4, a njegov brat lira 10.

Na predlog gđe Žarko Šarić iz Bregi sakupio se prigodom blagdana «Kuzmovo» u veselom društvu lira 37.20 za fond «Istarske Riječi».

Plemenitim darovateljima najjeftinija hvala! Ugleđali su i drugi!

DOPISNICA UREDNITVA

G. Ant. Legović, Kaštelir. U smislu kr. dekret-a od 20. avgusta 1923. br. 1802 ne plaća u se ostavljene lakske, ako su po pokojniku umrli u 9. julu 1923. te bili roditelji ili dječaci ili unuci, supruži, bračna i sestra, nećaci. Ako je pak pokojnik umro prije 9. jula, tada se takse moraju platiti. Tačke nisu jednakne za svaki iznos, nego rastu proporcionalno prema vrijednosti oslavljene. Sto je veća, to je veća i taksa. Pošto se u vašim slučajevima radi o palici u ratu, taksa ili porez mora da se platiti. Ako želite točnije tumačenje, javite se.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik:

IVAN STARÍ

Tisk: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU

PRODAJE SE GOSTIONA sa dvije djele, separé-on, podrumom, u kojem se nalazi 60 hl vina, i stan na prvom katu. Lijepa prilika radi seljenja. Obriši se na M. Ventin, skladiste vina Rijeka (Mercato Braida).

KUPUJEMO i placamo po najvišim cijenama drva za ogrijev, drveni ugleni, hrastova i bukovka debla, suhe pećurke, mlijeko, jaja, maslo itd. Kmetsko-Trgovačko Društvo, Trieste, via Raffineria 4.

ALOJZIJ POVH

PIAZZA GARIBOLDI 2, prvi kat

Telefon 3-29

Najveće skladiste satova i zlatnih predmeta u Trstu
Prodaje i na obroke

Trgovina koža
i raznih postolarskih potrepština

FRAN CINK

Trst-Trieste, Via Udine 49

drži u svom skladisu

svake vrste u tu skupku zasijerajuće robe
uz najnižu dnevnu cijenu.

Potvrda lira i točka. Padovna lira i točka.

**Zlato, srebro, krune,
platin i umjetne zubove**

kupuje

Zlatarna ALBERT POVH

Trst, Via Mazzini 46

UVAŽUITE!

U prošrenoj te na novo uređenoj i opremljenoj trgovini

Matko Koren & Co. u Pazinu

(pred zavoju s klinom tklv.)

dobjijete najveći izbor izgoljivjene obuće za odrasle i djecu, u crnim i drugim bojama uz razne cijene.

Zutih i crnih cipela za muške, ženske i djecu, kašto, bijele i bijele kože (vakete) za radnju. Dalje svih vrsta podmračnih klobuka, kapu, košulja, kračava, naramica, košobrana, finog štora te različitog končenog platica za radničke košulje i gaće.

Izradjuju se odijela po mjeri.

CUENE VRLO UMJERENE.

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D.

Piazza Dante - FIUME (RIJEKA) - Piazza Dante

Glavnica: Lit. 10.500.000 - potpuno uplaćenih

Prima štedne uloške uz najpovoljnije uvjete. Podjeljuje zajmove na vrijednosne papiere te se uopće bavi svim bankovnim i štedioničnim poslovima.

Telefon br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49 - Ravnateljstvo br. 6-87
Interurban br. 797

Izišao je

**Narodni koledar „Jurina i Franina“
za godinu 1926.**

Koledar je snabdjeven sa najzanimljivim poučnim i zabavnim štivom. Ima više slika i drugih zanimljivosti. Neophodno je potreban za svakog seljaka. Nijedna kuća ne bi smjela ostati bez njega. - Cijena je ovom krasnom koledaru samo 2'50 L. Poštarina se plaća posebno.

Narudžba prima:

UPRAVA „ISTARSKE RIJEĆI“ - TRIESTE, Via S. Francesco 20./l.